

KIS VASÁRNAPI UJSÁG.

KÉPES HETILAP

AZ IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Második évfolyam.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR: egész évre 6 frt., félévre 3 frt.

Ember tervez, Isten végez!

— Amerikai elbeszélés. —

Staacke J.-tól.

(Folytatás.)

A főnök egy ideig mozdulatlanul állt a sírnál, azután lehajolt s ovatosan, gyöngéden emelt föl egy finom, fa-rostsálakból készített takarót, s a sírnak titkai tárva voltak a bámuló szemek előtt.

Ünnepélyes szünet után a shawnee Montroze-hoz fordult, mondván:

— A nagy főnök anyja közelében áll. Akarja-e fehér fivérem a nagy jósnő arczát látni s meggyőződni róla, hogy vörös fivére nem szólt hazug nyelvel?

Henry belépett ugyan az indián felszólítására, de nem bírván legyőzni hamarjában az iszonyt, mely lelkét megragadá, tétovázva állt meg a bejárásnál.

— Fehér fivérem félénk asszony talán? — kérde a főnök gúnyos mosollyal.

Henry erre leküzdé félelmét s az indiánhoz közeledett. A látvány, mely szemei előtt feltárult, korántsem vala oly iszonyatos, mint gondolá. A sír mintegy négy láb mély lehetett, s benne látott egy női holttestet, mely azonban az enyészetnek semmi

nyomát sem mutatá. A barlang sajátságos levegője távol tartá a vegybontási felosztást. A test épp olyan volt, mintha csak tegnap temették volna el, az arcznak nyugodt, komoly kifejezése önkénytelenül tiszteletet gerjesztett a szemlélőben. Drága szörmékből készült palást burkolá be a holttestet, és különféle ékszerek voltak rá és körülé rakva. Ez volt — az indiánok ősrégje szerint — a vörös ember anyjának teste, a földalatti laknak hatalmas, nagy jósnője. A holttest ülő helyzetben volt, karjai mellett keresztbe téve, finom fa-rostsálakból készült gyékények és állatbőrök voltak mellette letéve, míg feje fölött egy mélyedésben egy pár mokkaszin, egy utitáska és egy háló volt.

— Fehér fivérem most már nem kételkedik a nagy főnök szavában, — mondá az indián kis idő múlva, — mert szemei nyitva vannak s előtte van a nagy jósnő teste.

— Vörös fivérem az igazság nyelvvel beszél, — felelé Montroze, — s fehér fivére bizik szavaiban.

A főnök erre kivette a táskát a mélyedésből, kinyitá azt s többféle indián fejdíszet vett ki belőle, mind színes fa-rostból fonva és pompás színű madártollal díszítve, ugyszintén egy különösen szép, finom gyé-

kényt is, s büszkén mutatá azokat Henrynek e szavakkal:

— Mindezek a nagy jósnő ékességei, ezeket vette magára, ha törzsének egybegyült harczosaihoz kijött. Ez — folytatá egy nyakdiszt felmutatva, mely apró antilopok fényes fekete körmeiből és medve-állkapocsból volt készítve — azt jelenti, hogy ő törzsünk vadászterülete fölött uralkodik. Ez — két óriási csörgökigyé-bőrt mutatott fel — jelenti, hogy minden bölcsesség és ravaszság előtte ismeretes volt. És ezek — tevő hozzá búsan, két sipot felmutatva — arra szolgáltak jó anyáknak, hogy magához hívja törzsének harczosait. De most csak akkor van rá szüksége, ha minden 12 hóban eljön, hogy a lelkeket, kik ismeretlen utakon bolyongnak a hatalmas lakban, az áldott országba vezesse, túl a sötét vizen.

— És mire kellett neki ez? — kérdé Henry, a hálóra mutatva.

— Abba gyűjté össze gyermekeinek adományait! — volt a főnök felelete s egyszermind elővett tarisznyájából egy pár gazdagon díszített mokkaszint s beletette a hálóba. — És most, miután fehér fivérem anyánk arcát megszemlélte, szabad legyen harczosaimnak is sírjához közeledni s adományait átadni.

E szavakra az indiánok egymásután elhagyták a félkört, mindegyik odament a sírhoz, egy darabig mély tisztelettel nézett a holttestre, aztán mellé tette adományát s visszament helyére. Miután valamennyien ilyformán elvégezték teendőiket, a főnök egy másik indián segélyével visszahelyezte a kölapot, rásöpörték a homokot s vége volt a szertartásnak.

— Többet ohajt még látni fehér fivérem e hatalmas lakból? — kérdé a shawnee harczosai élére állva.

— A hatalmas lak csodái mind ujak a nagy hős fehér fivére előtt, — viszonzá Montroze, — és ha a vörös harczos kalauza akar lenni, akkor örömet kíséri őt.

— Jól van! — szóla a főnök büszke mosolylyal. Fivérem bölcsen szólt. A sápadt arcoknak nincs oly lakásuk, mely a nagy jósnő házához hasonló lenne.

Ugyanazon széles csarnokban haladtak tovább, melyben idáig jöttek vala. Az in-

dián sok pompás termeken vezette keresztül Montrozet; mindenfelé csillogó volt a talaj, mintha csupa gyémánton járnának, hófehér, phantasztikus cseppkö-képzemények, karsu oszlopok, melyek hatalmas, szürkés-fehér boltozatokat tartanak, tüntek elő a sötét homályból; itt-ott tiszta patakok csörgedeztek, másutt hatalmas sötét-szürke sziklák meredeztek, vadregényes, tündéries látványok vonultak el Montroze szemei előtt; de bámulata tetőpontját érte, midőn a főnök egy pompás, óriási terembe lépett, melynek kupolája széditő magasságra emelkedett. Talaja kemény homokkal volt takarva s a tenger partjához hasonlított; a távolban valami nagy víznek zugása hallatszék.

— A nagy főnök — kezdé az indián — a vörös emberek táncztermébe vezette fehér fivérét. Itt tánczolták a harcztánczot, minden 12 hónapban a 12 törzsnek válogatott harczosai, a nagy jósnő szemei előtt.

Ezután ismét folytatták utjokat, szebb-nél-szebb folyosókon, csarnokokon, termeken keresztül; elmentek egy suhogó vizzuhatag mellett, de nem álltak meg, csak midőn egy óriási terembe értek, melyet jelenleg templomnak neveznek.

— Fehér fivérem — mondá a főnök, a pompás köralaku terembe lépve — a vörös emberek nagy tanácstermében áll. Itt gyűltek össze valamennyi törzsnek harczosai, hogy bölcseséget tanuljanak a jósnőtől; fiatal harczosaim, gyujtsatok tüzet, hadd lássa a fehér ember atyáink tanácstermének nagyszerűségét.

Az indiánok siettek e parancsra több készen álló máglyát meggyújtani, s midőn a hatalmasan lobogó lángok leküzdtek a homályt, magasztos látvány tárult fel a bámuló Montroze szemei előtt. A tanácsteremnek belterülete mintegy 2000 láb lehetett, s 130 láb magas kupola képezé tetőzetét. Az emberi teremtmények nagyszerűsége semmivé vált a természet ezen gyönyörű, rejtélyes művével összehasonlítva. Henry lelkét szinte rémület fogta el, midőn e roppant helyiség körvonalait szemlélte; nyelve elnémult s alig mert lélekezni.

De a tüzek lángja apadni kezdett, és e végtelen terem távolabbi részeit ismét sötétség fődé. Morton a bámuló Henry vál-

lára tette kezét s felszólítá őt, kövesse a főnök lépteit.

* * *

Miután a kis sereg a templomot elhagyá, a főnök az ugynevezett „feneketlen örvény“ szélére vezette kísérőit. Fáklyáját lassan lengetve, a shawnee-főnök e rémséges helyre mutatott, és szomorú hangon mondá:

— Fehér fivérem előtte látja a sötét bejáratot, mely a gonosz szellemek birodalmába vezet. A vörös harcosok lelkeinek ezen feneketlen örvény fölött kell átmenniök, mielőtt a lelkek boldog birodalmába érnek. Ezen keskeny hidon kell átmenniök! — tévé hozzá, fáklyájával egyetlenegy faragatlan fatörzsre mutatva, mely e rémséges mélység fölött el vala helyezve. — Azok, kik a nagy szellemet valami rossz tett által megsértették, a gyávák, az árulók, azok, kik a fehérekkel tartanak, sohasem érik el a tulsó partot. Mélyen lezuhannak a gonoszok országába, hol nincsenek erdők, vadak, világosság. Semmi más, mint végtelen pusztaság, sötétség, kigyók és rettenetes ragadozó állatok. A shawneek nagy főnöke kész átmenni, akarja e követni fehér fivére?

Montroze lelkében sajátságos érzelmek támadtak; most, e rettenetes mélység szélén rettentő világossággal állt előtte a rút család, melylyel haldokló nagybátyját elámitotta; úgy képzelé, mintha a halott halvány arca fenyegetőleg emelkednék föl a tátongó mélység rejtélyes, áthatlan sötétségéből; szive elszorult s habozva, némán állt ott. A mint a főnök észrevette vonakodását, megvető, indulatos hangon így szólt:

— Fehér fivérem félénk asszony, mert nem meri a shawnee-főnök nyomát követni. Ő kettős nyelvel beszél s nem barátja a vörös embernek. Hazug szive retteg a nagy szellem haragjától. Az igazszívűek lépése bátor, azok nem rettegnek a keskeny hidtól és sötét mélységtől!

Morton biztatta Montrozet, szedje össze bátorságát, mert az indiánok nem biznak majd benne, ha ezen próbát ki nem állja, s Henry minden erejét összeszedve, legyőző félelmét s előre lépve, hangosan szóla:

— A nagy shawnee-főnök kételkedik fehér fivére hűségében; félénk asszonynak nevezte őt, s haragosan kiáltott rá a fiatal harcosok jelenlétében. Vörös fivéremnek nem volt igaza, barátja nem gyáva. Vonakodás nélkül követé a hőst e földalatti laknak ismeretlen folyosóin keresztül, s kész őt a feneketlen örvény keskeny hidján is követni.

— A nagy főnöknek nem volt igaza! — viszonzá az indián, s arca kiderült.

— Jöjjetek! — mondá büszke hangon, s bátran lépett a keskeny hidra. — Jöjjetek! A nagy szellem örködik a jó és bátor fölött. Jobb, ha a gyáva és áruló meghal!

Gyors és biztos léptekkel haladt a főnök a keskeny hidon, Montroze és Morton szorosán utána lépdeltek, a többiek szintén egyenlő léptekkel, habozás nélkül jöttek sorban, de midőn a legutolsó indián a hidra lépett, ki tán bűnös öntudata miatt hátramaradt, s talán természetes félelemből, vagy ki tudja mi okból elszédült, az első már a tulsó parton álltak s látták, hogy az indián ingadozik, s alig ért a hid közepéig, midőn egyszerre megállt, egyensúlyt veszített, ide-oda hajlongott s aztán velőrázó sikoltással lezuhant a sötét, iszonyú örvénybe. Az égő fáklyát erősen tartá kezében, de lobogó lángja nem vala képes az áthatlan sötétséget leküzdeni, s egy pár pillanat múlva örökre eltűnt megdőbbségtársainak szemei elől.

E jelenet szörnyű benyomást tett Montrozerre; egész testében remegett s halvány homlokát a hideg veríték verte. Most először ébredt föl lelkiismerete, s bűnbánó érzelmek szállta meg lelkét; az indián váratlan, szörnyű halála saját életének mulandóságára emlékeztette őt. Az indián társai ellenben szokott indián higgadsággal nézték szörnyű végét, s a főnök nyugodtan mondá:

— A nagy szellem mindent lát, mindent tud, az ő szeme sohasem alszik. Fivérünk bizonyára gyáva és áruló volt; ő a gonosz lelkek sötét országába ment.

A szörnyüség örvényét elhagyva, a főnök most egy roppant széles és magas, tündériesen szép csarnokon át vezeté a kis csapatot, de Henry gondolatai mindegyre visszatértek az előbbi borzasztó jelenet ez

s hideg borzadály futott végig tagjain, mert valami benső hang azt sugá neki szüntelenül: „te is áruló vagy, te is csaló vagy, s hasonló sorsot érdemelsz!” s így nem is vevé észre a helyiség nagyszerű pompáját.

Midőn a csarnok végéhez értek, egy a hiányos világításnál végtelen szélesnek látszó folyó partján álltak, s a főnök Henry vállára tevé kezét és komolyan mondá:

— Fivérem az ut végén áll. Előtte folyik a sötét víz, melyen csak a halottak lelkei kelhetnek át. Ezen folyón túl van a vörös ember boldog vadászterülete. A shawneek nagy főnöke teljesítette ígérését. Megmutatta neki a hatalmas lak pompás csarnokait és termeit, tekervényes utjait és szent titkait, meg csodáit. Fehér fivérem meg van-e most elégedve?

— A nagy shawnee-főnök nem beszélt hazug nyelvvél! — viszonzá Montroze. — Fehér fivére majd elbeszéli atyjának, a sós vizen túl, mit látott ő s milyen barátságos volt iránta a shawnee-főnök. A fehérarcuak főnökének odaát sok harciosa, sok, sok nagy háza, végtelen vadászterülete van, de olyan laka ninesen, mely a vörös emberek nagy jósnője földalatti, csodateljes palotájához hasonló lenne.

— Fivérem igazat mondott! — szóla az indián titkos örömmel. — Vörös fivére szívének jól esnek az ő szavai. Hanem most térjünk vissza a fiatal harcosokhoz, kik majd elkészítik a nagy tüzet, hogy tanácskozhassunk.

(Folyt. köv.)

Ha én volnék tavasz.

Kertté varázsolnám,
Anyám, életedet;
Fülemile zengne
Abban bűvéneket:
Ha én volnék tavasz.

Kertedben gyönyörű
Virágok nyílnának,
S azokon aranyos
Lepkék szállanának:
Ha én volnék tavasz!

Benne éltetőleg
Tiszta lég lebegne,

S balzsamgazdag, finom
Illatár terjedne:
Ha én volnék tavasz.

Zöldelnének ékes
Lombtól fák és bokrok,
S csengnének azokon
Vig madáresoportok:
Ha én volnék tavasz.

Rá felhőtlen égnek
Mosolyogna képe,
S ragyogna a napnak
Bűvös-bájjos fénye:
Ha én volnék tavasz.

Kertté varázsolnám,
Anyám, életedet,
S nem hagynám el soha
Tündérszép kertedet:
Ha én volnék tavasz.

S z i v e m.

Letekint az ég a
Piczi harmatcseppre,
Letekint s meglátja
Magát híven benne.

Nézz, anyám, szivembe:
Ez is harmat cseppje;
Tekints be s magadat
Megláthatod benne.

Városv Mihály.

Egy este Horkay bácsinál.

Igaz történet.

Tóth Józseftől.

(Folytatás.)

Az árva fiúk elszedték az asztalt, azaz hogy nem az asztalt szedték el, hanem a tányérokat és evőeszközöket az asztalról, s jó éjt kívánva, elhagyák a szobát és nyugalomra mentek. Horkay bácsi megint megkínált az „olesócska“ szivarral.

— Gyujtsunk rá! — mondá kedélyesen.
— Igaza van a versnek:

„Mig a szivar füstölög,
A nehéz gond eldöcög,
Mint valami szénás szekér,
Melyre azért még sok fér.

Füstalokban száll a gond,
A ki búsul, mind — bolond.“

Kényelmesen elhelyezkedtünk egymás mellett, s kevés idő múlva így beszélt Horvay bácsi:

„Miután már megismerte ezt a mi árva-házunkat: elmesélem az első árva-ház történetét, melyet Józsa Gyuri, a tréfa-király alapított, mert hát csakugyan ő volt az első árvaanya nagy Magyarországon. Ez volt a legokosabb cselekedete életében. Józsa Gyuri nevét kevés ember nem ismeri. Tréfáiról, hóbortos cselekedeteiről s nagy gazdagságáról híres ember volt ő a maga idejében. Sok bolond tréfájára emlékszem még most is. Egyszer a többek közt behajtatott Józsa Gyuri Pestre, hogy találkozzék a régi jó czimborákkal s valami nevetető csinyt kövessen el rajtuk. Egyenesen az „Arany-sas“ szállodába hajtatott, hol éppen megtalálta a keresett jó czimborákat, kik vidáman beszélgetve üldögéltek egy asztalnál. No hisz' volt is „vivát Soroksár!“ a hogy meglátták Józsa Gyurit, a híres tréfakirályt, mert előre tudták, hogy ismét lesz min nevetni, miután Józsa Gyuri nem mehetett sehova a nélkül, hogy valami csinyt vagy hóbortos tettet ne vigyen véghez. Sokáig mulatgattak a szállodában, s bizony reggel felé járt az idő, mikor szétoszlottak nagy álmosan. Józsa Gyuri hiába marasztalta az álmos czimborákat, azok készülődtek. No jó, hát csak menjetek! — gondolta magában a tréfakirály, — majd ki megy a ti szemetekből az álom nemsokára — fogadom. A kapu előtt valami 4 koci várta őket. Kiki a saját gazdáját — uri szokásképen.

Most az egyszer azonban nemcsak a gazdára várakoztak a kocsik, hanem minden jó czimborára, a ki Józsa Gyurival mulatozott. Volt köztük egy-két görögdinnye gömbölyűségű kövér öreg ur is, kik menésközben olyanformán tipegtek-topogtak, mint a hizott kacskák.

— Jó éjszakát, Gyuri! — köszöngettek a távozók kifelé indulva. — No ez csoda, hogy még ma rá nem szedtél s meg nem tréfáltál bennünket, most már nem lesz belőle semmi, ha eddig nem volt, s így elmondhatjuk, hogy Józsa Gyuri most az egyszer okos ember volt.

Józsa Gyuri azt gondolta magában, hogy még nincs vége annak a napnak, még csak most szedi rá a komákat igazán, és előre mosolygott. Gyuri bátyánk hátratett kezekkel állt meg a kapu előtt, vaskos tajtpipáját erősen szipákolva, mint egy kovácsfújtató, és úgy nézte, hogy lépnek föl a kocsikra a távozó czimborák.

— Majd mindjárt repültök ti! — gondolta a tréfa-király, mialatt a négy koci dübörögve indult meg az utca-kövezeten; alig haladt azonban a szomszéd épületig, mikor nagy ripegéssel-ropogással mind a négy koci hátulsó része elválik az elejétől s a bennök ülő czimborák előrehátra giregtek-gurogtak, mint valami tekegolyóbisok. A lovak pedig szaladtak tovább a koci első részével.

No hiszen volt kaczagás az „Arany-sas“ vendégfogadó kapujából. Még a pipa is kiesett Józsa Gyuri szájából a nagy kaczag miatt.

De bezzeg nem nevettek a póruljárt czimborák, kik mikor nagynehezen összeszedték magukat az ijedség után s feltápáskodtak, nagymérgesen, fenyegetőzve szaladtak Józsa Gyuri felé, hogy elcsipjék és irgalom, kegyelem nélkül 25-ig csapják. Hanem Józsa Gyuri, — ki e bolond tréfát úgy idézte elő, hogy míg a czimborák benn mulattak a vendégfogadóban, azalatt ő elfürészeltette mindenik koci tengelyét, — most egyszer nem volt rest. Felszaladt szobájába, magára zárta az ajtót s onnan kacagta a mérgesen dörömböző czimborákat, kik mikor látták, hogy Józsa Gyuri bizony az ő kedvükért nem akarja magát 25-ig csapadni s felnyitni az ajtót, hát szépen hazakotródtak. Tett ő még ennél bolondabbakat is, de hisz nem ujság már az ő tréfa-története azok előtt, kik az „Üstökös“ című tréfás ujságot olvassák, azért tehát elmondom azt az egyetlen okos cselekedetét, mikor az első árva-ház a t felállította. Nagyon jól emlékszem arra az időre, pedig akkor még csak lepke után szaladozó gyermek voltam. Az édes apám Józsa Gyuri tiszafüredi birtokán gazdatiszt volt. Itt születtem én . . . itt láttam meg először a fényes napot, mely beragyogta a szép, pázsitos rónát; itt gyönyörködtem a délibáb tüneményes játékában, mely messze elcsalt

maga után; itt láttam a szöke Tisza hőmpolygó hullámain, a tiszaparti vén fűzfákat.

(Folyt. köv.)

Magyar hazám!

Még csüngtem anyám emlőjén;
Hang üté meg kis fülem;
Dalt zenge mellettem szülém,
Dalolta, hogy szeressem
Magyar hazám!...

Aztán pajzán gyermek levék:
Jártam erdőn, mezőben;
Dalolták a kis fülmilék,
Hogy igazán szeressem
Magyar hazám!...

Azt súgta az erdő lombja,
A szellő, a hűs bokor;
A mezőn a kis ibolya:
Legyek híved mindenkor,
Magyar hazám!...

S imo esküt teszek néked,
Hogy míg a sír el nem fed:
Értted dallok, csak teérted,
S te vagy nekem legszentebb:
Magyar hazám!...

Ifj. Timár Károly.

A szürke emberke.

— Rege. —

Egyszer egy apáca, egy bányász és egy kovács együtt vándoroltak be a világot. A mint mentek, mendégéltek, hát bizony egy rengeteg erdőben eltévedtek, úgy hogy örülniök kellett, midőn végre a távolban megpillantottak valami épületfélét, a hol majd megpihenhetnek. Az pedig egy régi, omladozó vár volt, de kénytelenségből még el lehetett volna benne lakni. Elhatározták tehát, hogy ott maradnak, s tanácsot tartottak, hogyan rendezzék be magukat. Nemsokára abban állapodtak meg, hogy egyikök mindig honn marad és az ebédről gondoskodik, míg a másik kettő elmegy élelmi szereket keresni.

A sors, hogy ki maradjon otthon, először is az apácát találta. Midőn tehát a bányász és a kovács az erdőbe ment, az apáca a konyháról gondoskodott, s midőn

társai délben nem jöttek haza, ő megette a maga ebéd részét. Ekkor egyszerre csak belépett hozzá egy szürke emberke, megrázta magát és mondá:

— Brr! de fázom!

Az apáca felelé:

— Ül a kályha mellé és melegedj!

Az emberke úgy tett, de nemsokára felkiáltott:

— Oh, de éhes vagyok!

Az apáca mondá:

— A kályha vállán van étel, egyél!

Az emberke nekiesett az ételnek s mohón behabzsolt mindent. Erre az apáca megharagudott és szidni kezdé, hogy társainak semmit sem hagyott. Hanem most az emberke is haragra lobbant, fogta az apácát, egyik faltól a másikhoz vágta, aztán otthagyván a földön feküdni, elment. Este hazajött a másik kettő, s midőn éhesen enni kértek és semmit sem kaptak, szemrehányásokat tettek az apácának s nem akarták elhinni, midőn elbeszélte nekik, hogyan járt.

Másnap a bányász ajánkozott, hogy ő marad otthon, majd gondoskodik, hogy senki se feküdjék le éhen. A másik kettő tehát az erdőbe ment, a bányász pedig ebédet főzött; délben ő is megette a maga részét, a többit pedig a kályhára tette. Ekkor belépett az emberke, de mennyire megijedt a bányász, midőn látta, hogy a szürke vendégnek két feje van. Ez megrázta magát és mondá:

— Brr! de fázom!

A bányász félelemtől remegve a kályha mellé ültette őt. De csakhamar panaszkodni kezdett:

— Oh, de éhes vagyok!

— A kályha vállán van étel! — felelé a bányász.

Az emberke most két fejével nekiesett az ételnek s tisztára felhabzsolta. Midőn pedig a bányász e miatt szidni kezdé, ő is úgy járt, mint az apáca: az emberke kékre verte, egyik faltól a másikhoz vágta, hogy csak úgy ropogott, aztán otthagya a földön fekve és elment. Midőn este a kovács és az apáca hazajött és semmit sem kaptak enni, a kovács összeveszett a bányásszal és bizonygatá, hogy holnap majd megmutatja, hogy nem lesz ételben fogyatkozás.

Midőn másnap a kovács elkészíté az ebédet, ismét betoppant a szürke emberke, és pedig most három feje volt. Panaszkodott, hogy fázik, mire a kovács azt mondá. üljön a kályha mellé. Midőn aztán éhségét is emlité, a kovács adott neki egy tányér ételt. Hanem ezt az emberke egyszerre lenyelte; hat szemével vágyólag nézett a fazéokra és még többet kért, s midőn a kovács nem akart neki adni, dühében felugrott, hogy majd vele is úgy bánik, mint az apáczával és a bányászszal. Hanem a kovács nem volt rest, kapta nagy kalapácsát s addig forgatta, míg az emberkének két fejét leütötte, úgy hogy az most harmadik fejét fülei közé huzta és elfutott. A kovács utána szaladt több folyosón át, míg egyszerre egy vasajtó mögött eltűnt előle. A kovácsnak tehát fel kelle hagynia az üldözéssel, de föltette magában, hogy nem nyugszik, míg két társával ki nem nyomozza a törpét.

Este hazajött a bányász és az apácza; a kovács — a mint ígérte volt — eljök tette az ételt s elbeszélte kalandját, megmutatván nekik a leütött két fejet is. Most mind a hárman elhatározták, hogy a szürke emberkétől, ha csak lehetséges, teljesen megszabadulnak s mindjárt másnap munkához látnak.

Soká kellett keresniök, míg megtalálták a vasajtót, mely mögött az emberke tegnap eltűnt, s nagy erőfeszítésökbe került, míg végre betörhették. Ekkor egy tágas boltozat tárult fel előttük, s abban egy szép fiatal leány ült egy asztalnál és dolgozott. A mint beléptek, a leány lábaikhoz borult s köszönetet mondván megszabadításaért, elbeszélé, hogy ő egy király leánya, s hatalmas varázslat által lön ide bűvölve; tegnap délből egyszerre érezé, hogy a varázslat megtört, s azóta minden órában várta megszabadulását. De kivüle még egy más királyleány is van a várba zárva.

Erre amazok elindultak, fölkeresték és megszabadították ezt a királyleányt is, ki szintén nagy örömmel mondott nekik köszönetet s azt mondá, hogy ő is tegnap délből érezé, hogy a rája nehezülő varázslatnak vége. A két királyleány ezután elbeszélé, hogy a vár rejtett pinczéiben roppant kincs van felhalmozva, mit egy borzasztó

kutya őriz. Most hát leszálltak a pinczébe s végre megtalálták a kutyát, és a kovács agyonütötte nehéz kalapácsával, bármennyire védelmezte is magát.

A kincs pedig arany és ezüst volt, teli kádakkal, s mellettök ör gyanánt egy szép ifju ült. Ez a jövevények elé ment, megköszönvén, hogy megszabadították. Ő egy királynak a fia, hanem egy gonosz varázsló e várba átkozta őt s a háromfejű szürke emberkévé változtatta. Midőn tegnap fejei közül kettőt elveszített, akkor a két királyleányra nehezülő varázslat megtört, s midőn a kovács az iszonyu kutyát agyonütötte, akkor ő is meg lett váltva. Ezért hát vegyék jutalmul a kincseket.

Most hozzáláttak a kincs felosztásához, és sok dolguk volt, míg azzal készen lettek; a két királyleány pedig hálából nőül ment — az egyik a kovácshoz, a másik a bányászhoz, és a szép királyfi nőül vette az apáczáat. Ugy éltek aztán örömben, boldogságban, míg meg nem haltak.

Laibachtól Fiuméig.

— Egy szegény ifju uti naplójából. —

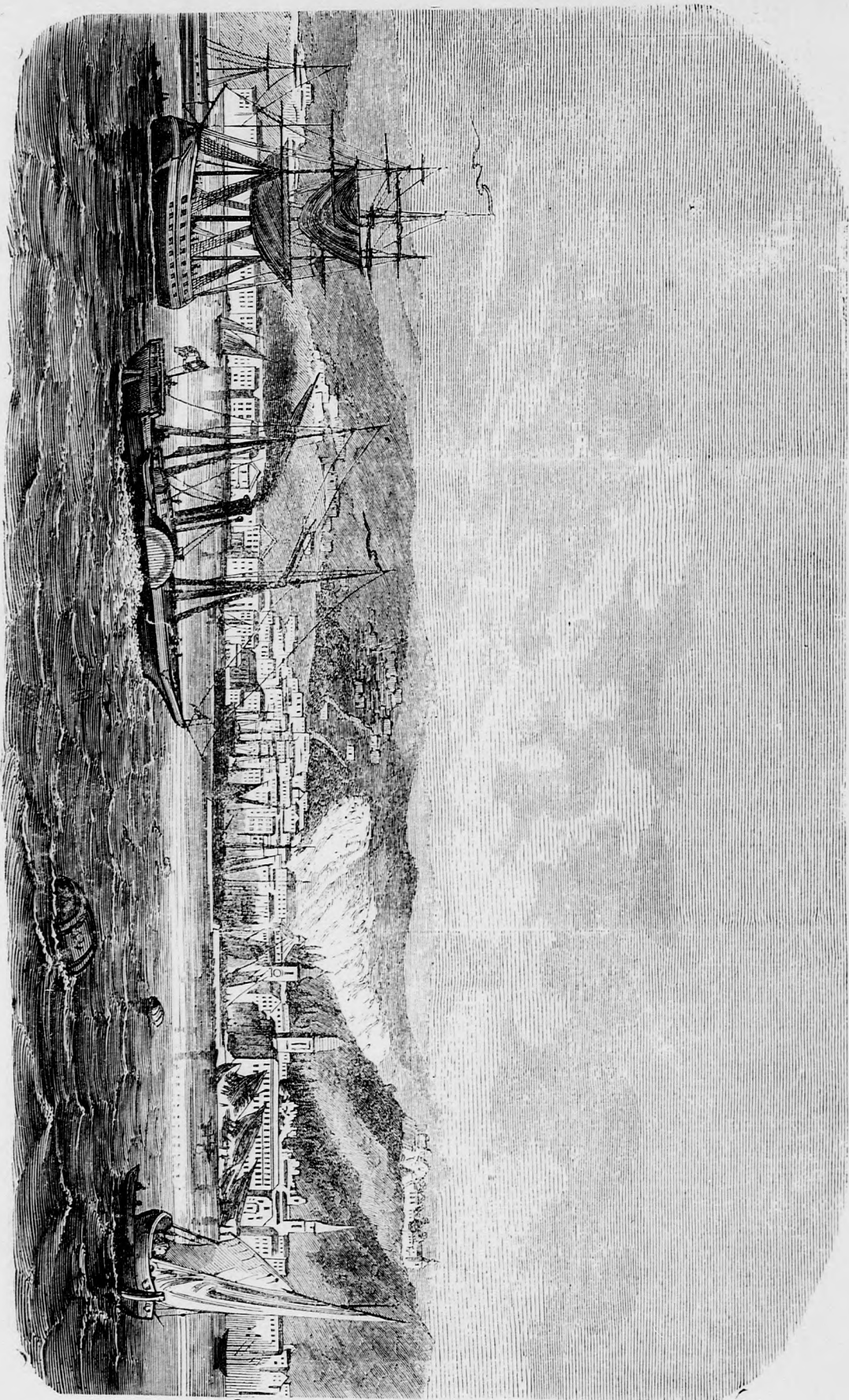
(Képpel.) — (Vége.)

Pola, melynek a körülfekvő szigeteken épített kisebb várai harcziás színezetükkel némi érdekességet nyujtanak, maga nem nagy város, de igen emelik a többnyire új császári épületek, köztük különösen az ő felsége Ferencz József által épített nagy-szerű katonai kóröda. Nagy érdeket kölcsönöz még a városnak a közel egy sziklás emelkedésen fekvő roppant nagyságu és római korbéli, de most is meglehetősen ép-ségben álló amphitheatrum.

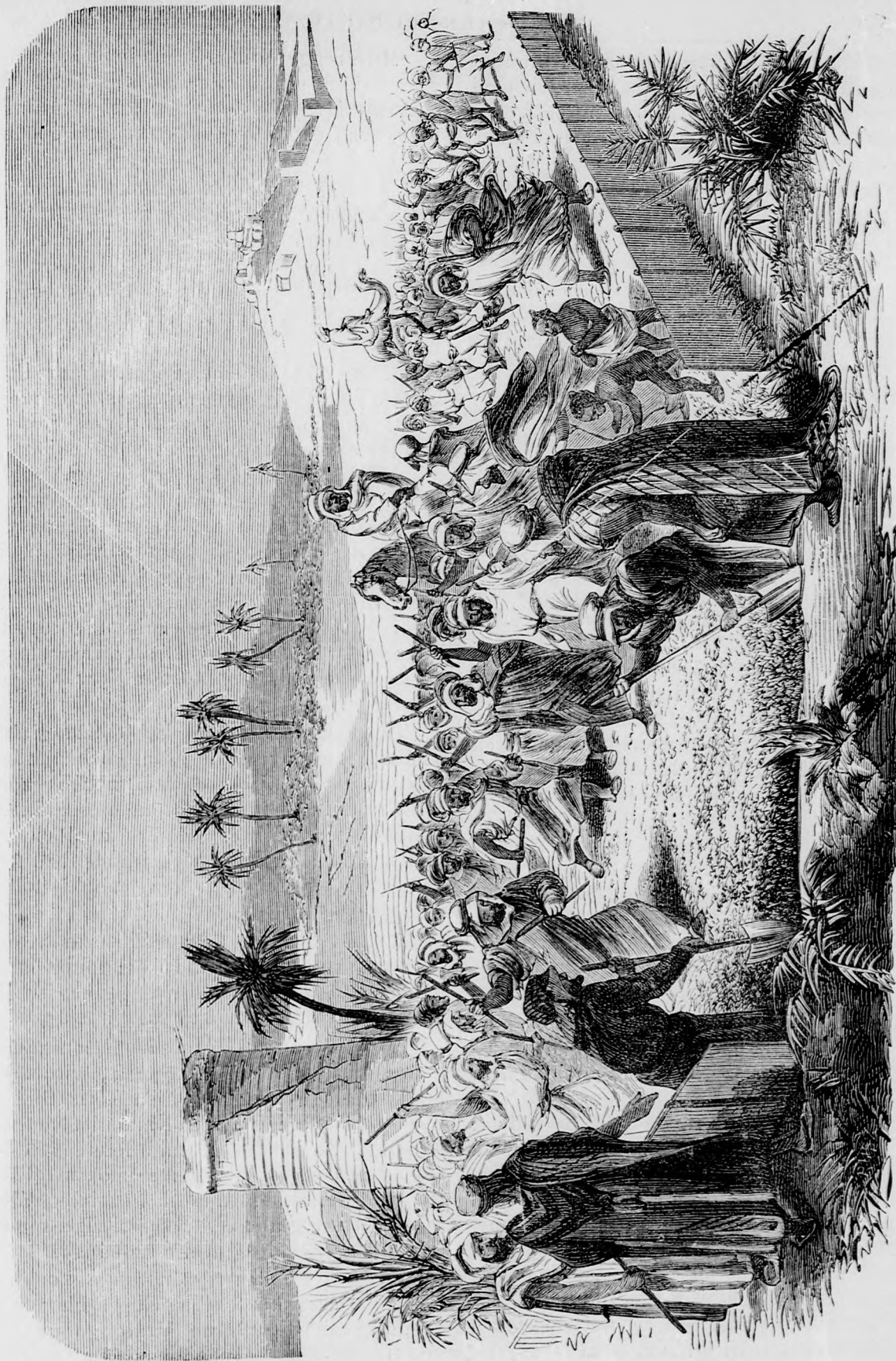
Fiuméig utitársamat képezte két derék magyar katona, kik oly sovár vágygyal gondoltak s oly érdekléllel kérdezősködtek édes szülőföldjükről. A honvágy bánata már itt kinozza a sziveket.

Este 10 óra tájban az északi láthatáron koromsötét felhők kezdtek csoportosulni, gyors reptükben borus fátyolleplükkel földvén el egyik csillagot a másik után.

A kapitány és matrózok izgatott tetteiből, szavaikból és tekintetükből sejtém, hogy a tenger valami irtóztatóra készül. Aggály

Fiume.

Sáskák elpusztítása Algirban.

és félelem szállt meg, de a másik pillanatban elfogott a vágy, — az az ingerkedő szellem, mely a rosznak is, ha különös, szemébe mer nézni, — hogy egy tengeri vihart láthassak.

A felhők rémes gyorsasággal közeledtek; a melegség rekkenő hő-éggé, a lassan hullámzó tenger mozdulatlan víztükörré változott; a susogó szellő játszi lengése megszűnt. Az a nyomasztó szélcsend uralkodott, melytől a hajósok leginkább félnek. Mintha a tenger rövid nyugvással minden erejét akarta volna összegyűjteni a közelgő bőszt csatára.

— „Le a vitorlával! — hangzott egyszerre a kapitány stentori hangon kiadott véstsejtető parancsa. — A ki fél, menjen a szobába; a többiek vonuljanak hátra a korlátoktól.“

A parancsra vakító villámlás és eget-rázó mennydörgés felelt. Ez volt a jeladás.

Az orkán vad sivitással tombolt, a tenger tompa morajjal zugott, a zápor zuhogva ömlött s egyesült a dühöngő habokkal; majd recsegő csattanással dördült el néhánéha egy miudent elnémitő mennydörgés. A felkorbácsolt tengert a rémes orkán fenyegető hullámhegyekké tornyosítá, melyek esztelen dühvel csaptak át himbálózó hajónkon. Emelé e jelenet iszonyúságát a kísérteties világítás, melyet a szüntelenül cikázó villámlás okozott, és a félénkebbek jajveszékése.

De a mily váratlanul támadt, oly hirtelen mult el az enyészetet hirdető fergeteg.

A felhők szétszakadtak, a csillagok ismét bájosan mosolyogtak; a vihart hűs szellő, a tájtékozó habokat ringó hullámok, a bömbölő mennydörgést elhaló moraj, az eget hasító villámok vakító világát a halvány fényben uszó hold szende sugarai válták fel.

Mily fenséges a természet változataiban!

Vizmentes leplemből kiburkolózva, az alvóterembe mentem, hogy kimerült testemet pár órai nyugvás által helyrehozzam.

Hajónk berendezése sokkal kényelmesebb volt Dunánk gőzöseinél. A második osztályu termet is jól párnázott padok és csinos butorok ékesítik, az oldalfalakban pedig ágyak vannak elhelyezve, melyek a fáradt utasok igazi jótéteményei.

Mire reggel álmos szemeimet kidörzsölém, hajónk már a meredek szikláktól szegélyezett jarasina tengerszorosban haladt, mely szűk kaput képez a quarneroi öbölbe.

Az öböl egy gyönyörű, csak itt-ott kopár sziklák-, váromladékok-, falucskák- vagy erdőségektől lepott hegyektől környezett katlant képez. Határai: északról a kedves Fiume, délről az olaj- és narancsberkektől illatozó Veglia és Cherso szigetek, kelet- és nyugatról vadregényes sziklás hegyek.

Fiume igen kellemes város. Hiányzik a kereskedelmi forgalom, mi Triesztben meglepett, de épp azért nincs is oly zaj itt. A kikötőt sem zárta el egész sűrű hajóhad, mint Triesztben, csak egy pár nagyobb-szerű vitorlás horgonyzott. Szahad kikötője ekkor még nem volt egészen kiépítve, utczáin a szekereknek szánt vonal sem kiköveze, de azért csinosság jellemzi a várost. Bir egy csatornával, több szép épülettel, köztük a monumentalis tengerészeti intézet. Az uralkodó nyelv általában olasz, de az alsóbb osztály közt a horvát is el van terjedve.

Tapasztalataimat leginkább gazdagítam az által, hogy egy ismerősöm közbenjárása folytán az itteni kikötőben horgonyzott „Adria“ nevű hadihajót tökéletesen megismerhetem. Minden zegét- zugát megjártam s a mennyire emlékeim s ebbeli képességem segítségemre lesz, megkísérlem e hajó leírását.

Az „Adria“ egy háromárbozoz vitorlás hajó, hossza mintegy 15 öl; főbb részei szerint felosztható fedélzetre, első, második emeletre és löporos raktárra.

A fedélzet két csucsát hasonszámu vontesövü ágyu örzi; kötelek, vitorlák, lánczok a legnagyobb rendben és tisztaságban vannak elhelyezve. Nincs itt semmi fölösleg! Az első — értem a lefelé első — emelet hátsó részét a parancsnok meglepő izléssel és csinnal butorzott 3 szobából álló lakosztálya foglalja el. Tengeri ritkaságok legértékesebb ékitményei e szobának.

Az emelet másik részén van a konyha. E két helyiség közti tért pedig a matrózok függő ágyai 18 nyíláson kítátongó ugyanannyi, egy-egy golyóhalmaz által szétvá-

lasztott ágyu s a legé-ység csillogó fegyvertára töltik be.

A második emeletet a meglehetősen nagy-ságu ebédlőt környező tisztí lakások foglalják el, melyek azonban nagyon kis térre vannak szorítva s az okvetlenül szükséges butorokon kívül minden kényelmet nélkülöznek. Három ember alig fér be egy szobába, s ha a negyedik is be akar jutni, az csak úgy lehetséges, ha előbb egy kijő, és így ismét csak hárman lesznek benn.

A két emelet alatt van a löporraktár.

Reám nézve s úgy hiszem, minden másra ez „ne bánts“ hely, melyre csakugyan éber gonddal kell figyelni, hogy az irtóztató szerencsétlenség következményeit megátolják. Egy szikrától egetrázó robbanás lenne, mely a büszke hajót a tenger hullámainak s az örök enyészetnek adná át. A gondolat is borzasztó . . .

Itt tartózkodásom harmadnapján fölmentem a Fiume északkeleti részén fekvő ugynevezett Tersakra, mely már külön falut képez s egy magasabb hegyen fekszik. Híres bucsujáráhely az ittlelvő ferencziak temploma, melyhez Fiuméből 412 lépcső vezet. Az innét nyíló kilátás megragadó s az alkonyat aranypírja még inkább emelé a fenséges természet varázshatását.

Mögöttem az egyszerű templom kicsiny harangjának ezüst csengésével, balról egy vén váromladék, melynek mohos falait örökzöld repkény fonja körül, mintha izmos gyökereivel akadályozni akarná az enyészet szellemének romboló hatalmát. A híres Frangepánok dicsővezte vára volt ez.

Jobbra kopár sziklatömegek közt egy hallgatag kalvária, melynek búskomor elhagyatottságát egy viruló völgy a „Fiume“ nevű patak lágy csergésével oly meglepően ellensúlyozza. A patak csendes folyását csak a völgy aljában épült malmok víg ke-replései és körülfekvő gyárak gépeinek tompa zugásai zavarják.

Délre, mélyen alattam a mozgékony Fiume ujszerű épületeivel, ritka hajóival, füstölő hajógyáraival; míg lejjebb a félholdalaku hegyektől elzárt hullámozó tengerkatlan, mely fölé ragyogó biborfátyolt vontak a lemenő nap vérsugarai.

Sokáig legeltetem kéjtelt szememet a

természet e fenséges képén, örökre emlékembe akarván vésni annak minden bájos vonását; de az irigy est szürke fátyollal fedte el féltett kecséit.

Másnap délután egy Nauvagorára visszainduló üres deszkás szekérre akadtam, s az olesó alkalmatosságot siettem felhasználni.

Érzékeny bucsut vettem a kedves Fiumétől.

A sáskák Algirban.

(Képpel.)

Európai embernek fogalma sem lehet arról az iszonyu pusztításról, melyet a sáskák egy-egy berohanásuk alkalmával Algirban elkövetnek; e félelmes állatok igazán méltó helyet foglalhattak ama rettentő „tiz csapás“ között, melyet az Ur haragjában Egyiptom földjére zuditott

Szerencsére e veszélyes rovarok pusztítása nem jelentkezik minden tavasszal egyenlő nagy mérvben, mert sokaságuk többféle természeti tüneményektől függ, melyek részint elő hozdítják, részint pedig megakadályozzák szaporodásukat. Ujabb időben az arabok és benszülöttek is erélyesen hozzá kezdenek látni rendszeres üldözésökhöz és elpusztításukhoz.

Az 1867-dik év az utóbbi pár évtized alatt éppen azok közé tartozik, melyekben a sáskák az algiri Sahara és a Tell vidéken (az utóbbi Közép-Algirnak egyik legjobban mivelt része a Kis-Atlas hegy lábainál) ottlétöknek igen szomorú emlékeit hagyták maguk után. Ez időtől kezdve a sáskacsapás évről-évre mindig engedett valamit erejéből. De 1870-ben ismét az Atlas északi lejtőig látogattak el, és a Saharán lakó néptörzsek legnagyobb részét harcra kellett szolítani ellenök.

A sáskák kétféleképp szokták Algirt elözönleni: vagy egyenesen a roppant homok-sivatagban kifejlett nagy szárnyas rovarok csapódnak le sűrű, tömött felhőkben az algiri Sahara térein, vagy pedig ott helyben, a francia birtokokon, kelnek életre amaz új nemzedék csirái, melyeket az előbbi borzasztó sáskajárás a földbe lerakott.

A teljesen kifejlett szárnyas sáskáknál a nőstény, mely a himnél jóval nagyobb,

7—8 centiméternyi hosszu; kivételesen 10—12-re is megnő. A him körülbelül 6 centiméter hosszu. Színök szürke, sárga és barna. Erős lábakkal, szárnyakkal és rágó szervekkel van ellátva, úgy hogy a sáskafajok közül ez mind a gyors repülés, mind az általa véghezvihető pusztítás tekintetében jóval felülmulja többi atyafiait, s a legvaskosabb növényt is meg tudja rágni.

E szárnyas rovarok repülése ösztönszerűleg mindig észak felé irányul, hol többékevésbé kifejlett növényzetre számíthatnak. Utjuk iránya oly egyenes, mint Norvégiában a lemmingeké (ezekről tavaly írtunk); ha hegység esik utjukba, a magasabb csucsokat kikerülik, s jobbra és balra szétoszolván, azután ismét eredeti uti-irányukat folytatják. Ha utjukban mérsékelt déli szél követi őket, az még előmozdítja repülésüket; de már az erősebb déli szél fölesapja őket a legmagasb légvidékekre, s onnan legtöbbször a tengerbe hullnak le.

A Tellben gyakran lehet látni, a mint egy sűrű, sötét felhő roppant sebességgel észak felé rohan; sáskafelhő az, melyet a Sziroko (erős déli szél) ragad bősülten magával.

A szárnyas sáskák elpusztítása nem könnyű feladat, mert azokat csupán éjjel, vagy kora hajnalban lehet megfogni, mikor szárnyaik az éjjeli hűs levegőtől még zsibadtak.

Algir több helyén, mikor a benszülöttek egy sáskaraj közeledését veszik észre, megsemmisítésükre oly módot használnak, mely csupán féleredményt hozhat létre. Ugyanis korán reggel a szomszéd falvak törzsei összegyűlnek, a rovarokat zsákokba szedik s a földbe ássák. Rajzunk egy ilyen sáskapusztítási jelenetet ábrázol.

Sokkal czélszerűbb pusztítási mód az alfával benőtt síkságokat felgyújtani. Ugyanis az alfa e vidéken roppant síkságokat szokott belepni; a vizet nem szereti, töve méternyi körfogatu, több kocsányban szétágazó bokrot képez; e növény júniusban elszárad s novemberben újra kizöldül.

Gyakran megesik, főleg a tojaslerakás idejében, hogy a szárnyas sáskák oly vidékekre csapnak le, a melyek alfával vannak benőve. Itt az eredmény nem kíván annyi fáradságot. A meglátogatott vidéket mint-

egy 1200—1500 benszülöttből alakult emberláncz fogja körül több mértföldnyi körületben, s ugyane pillanatban mindenfelől felcsapkodnak a lángok, bármely oldalról fú is a szél, a lángnyelvek az egész kör területén elharapóznak és az ellenséget lassan ugyan, de biztosan megsemmisítik.

A puszták e lángba borulása borzasztó, de nagyszerű látvány, s mikor a távolabb fekvő tanyák benszülött lakói észreveszik a láthatár szélén azt a fényes vonalat, mely legborzasztóbb ellenségek végpusztulását jelzi, kezeiket ég felé emelve, így kiáltanak föl:

— Áldassék Allah! A rosz pusztul, és a jó fog uralkodni mindenütt! S. L.

A gyermek bucsuja.

Fájdalomtelt szívvel borul koporsódra,
Jó anyám, elhagyott árva gyermeked!
Elhalt immár a csók az édes ajakról,
S kioltva előttem drága életed.

Jó atyám már régen a rideg sírba szállt,
S te maradtál vigasztalóul nekem.
S im e perczben, anyám! Te is elköltözöl!
S elhalt veled a legédesb szerelem!

Egyedül, megvetve a világ zajában,
Nyugtom hol keressem?! Szólj édes anyám!
Oh, szólj! Nem szólsz?! hisz elhalt a szó ajkadról!

Boldog lennék, ha azt e perczben hallanám.

De nem sirok! hisz ez engem nem vigasztal.
Él még keblemben egy boldogabb remény:
Az, hogy túl a szép kék, ragyogó íveken,
Ha Isten akarja, újra látlak én!

Palmer Kálmán.

R Ó Z S A.

— Mese. —

Irta: Kőrösy László.

A kis Rózsa egy szép nyári napon az erdőre ment, hogy ott epret szedjen. Gyönyörű nap volt ez. Az ég olyan nyájasan mosolygott alá, a nap olyan bőven szórta áldásthozó sugarait biboros sátorából és olyan üde szellő rabolta a rózsák és virágok illatát, hogy Rózsa mindenütt csak a nagy Istent csodálta.

A kis Rózsa egy szegény özvegy asszony leánya volt.

Mártha asszony már régen eltemette férjét, most pedig csak kézi munkájából tarthatta fenn magát és egyetlen magzatát, kit jobban szeretett saját életénél.

De a kis leány is szerette ám anyját.

Nem is volt ő soha szófogadatlan vagy durezás jó anyja irányában, és így ők boldog megelégedettségben, vidáman éltek egy falucskában, mely az erdő mellett feküdt.

Rózsa az erdőre ment, hogy ott epret szedjen. Az epret a kis leány mindig a városba szokta vinni és az árát édes anyjának adta.

Mielőtt Rózsa az erdőbe ment volna, édes anyja így szólott hozzá:

— Édes Rózsám, ma rólad álmodtam. Nagyon szomorú álom volt az. Most csak vigyázz szavaimra, anyai tanácsomra, mert különben ez az álom teljesülni fog. Elmehetsz az erdőbe, de ha delet harangoznak, már itthon kell lenned; ha nem jössz haza, leányom, úgy szomorúság fog érní.

Rózsa megigérte, hogy anyja szavai szerint fog cselekedni és kérte, hogy mondaná el az álmát.

Mártha asszony szomorúan így beszélt:

— Nem mondom el addig, míg haza nem jössz. Csak siess, hogyha megszólal a déli harang, hát honn lehess.

Rózsa aggódva tekintett anyjára, azután újra megigérte, hogy engedelmeskedni fog és eltávozott.

A kis leány az egész uton folyton gondolkozóban volt. Végre megérkezett az erdőbe. Itt az ég dalnokai édes dallal fogadták őt. Rózsa most elfeledé édes anyja aggodalmas sejtelmét, és vidám lön; hisz úgy is megtartja édes anyja szavát.

A kis leány mindig messzebb és messzebb haladt. Ajkairól reggeli dal zengett, mely olyan szépen összefolyt a dalló madarak imájával.

Ekkor egy magas sziklához ért. De most úgy tűnt föl előtte, mintha más valaki is énekelne. A kis leány most megijedt, mintha valaki utána mondotta volna e dalát:

„Zöld erdőbe epret szedni
Olyan vigan megyek én,

S a zöld erdő engemet is
Oly vigan lát az ölen.“

Egy időre elnémultak ajkai. Körülötte olyan szépen mosolyogtak azok a csókolni való eprecskék, és a leányka azokat kis kosarába szedte. Majd egy kevésé messzebb hatolt, de mit látott ekkor? A merre csak szeme látott, minden biborszínben uszott előtte a sok kandikáló epertől, és ki volt most boldogabb? A kis leány kebléből legott elszállott a félelem és ő új danát kezdett:

„Hajh de szegény az én anyám,
Nincsen neki semmije,
Csak én vagyok az egyetlen,
Az egyetlen egy kincse.
Oh ne busulj, édes anyám . . .“

És valaki megint utána mondá: „Oh ne busulj, édes anyám . . .“

A leányka az előbbi szavakat nem is figyelte meg, pedig azt is elmondotta valaki, de e néhány szót meghallotta és félelmében futni akart. De az a sok eper olyan csábitólag mosolygott reája, hogy meg nem állhatta, miszerint le ne törje.

Igy azután munkájába merüit.

Ekkor megszólalt a falu kis harangja.

Rózsa egy pillanatra félbenhagyta munkáját, azután így beszélt magában:

— Nem megyek én most haza, hanem itt maradok, hisz itt olyan sok eper van. Legalább meglepem vele anyámat.

De belül egy hang így szólott:

— Rózsa, menj haza, mert anyád parancsolá, hogy délre honn légy; ha te nem mégyesz haza, úgy baj fog érní.

De hiába, a kis leány folyton szedte az epret.

Az igaz, hogy egy kissé félt, de midőn megszólalt az erdei zenének királya, a csalogány, akkor az ő szívébe is új vidámság szállott.

Akarata ellenére is ajka dalra fakadt:

„Oh ne busulj édes anyám,
Mert én vagyok a kincsed,
Én szeretlek s te boldog léssz,
Milyen gazdag sem lehet . . .“

Ekkor megint csak megszólalt az az erdei hang és szórul-szóra utána dalolta ez éneket.

A kis leány most fölvette kosarát és hazakart futni.

De most egy dalt hallott, melyre anyyira megijedt, hogy egy lépést sem tudott tenni.

A dal így szólt:

„Rózsa, Rózsa, mondd, miért nem
Tartod meg az anya szavát.
Rózsa, Rózsa, édes lányunk?
Most a mi kincsünk légy te hát!“

A kis leány félelmében zokogni kezdett és nem tudta, hogy mit miveljen.

Most a szikla felől hosszú ezüstszakállu törpék jöttek elő, valami tizen lehettek, és vigan mosolyogva jöttek a remegő leányhoz.

Mindnyájan egyenlően voltak ruházva, piros szűk nadrágot viseltek, sarkantyus sárga csizmát és bő inget. Vezéröknek szakálla még szép barna volt.

Ha Rózsa meg nem ijedt volna, ugy egyenkint könnyen elbánik velök, mert alig voltak nagyobbak másfél lábánál. De mikor a leány úgy megijedt és reszketett, mintha már az ítélet napja jött volna meg.

Rózsa most anyja szavaira emlékezett. Oh! mért nem tartotta meg a parancsot, most nem érte vol a őt semmi veszély.

A törpék vezére, az a barna szakállu emberke, most megállott a körbe fogott leány előtt és így szólott:

„Rózsa, Rózsa hallottad e,
Elhangzott már a harang,
S most te lesz a feleségem
Az én nevem a Viszhang.“

Rózsa sirni kezdett, de ez nem használt semmit sem. A törpék királya azután odalépett az engedetlen leányhoz és elvette epres kosarát, azután így szólott:

— Most jer velünk, Rózsa, és látogasd meg birodalmunkat.

Rózsa szemei előtt forgott a világ.

— Most végem van! — zokogá a szegény leány.

A magas sziklafal mellett volt egy ür, olyan barlangféle nyílás, de melyet egészen befutott néhány repkénybokor.

A kis lánynak ide kellett belépnie.

De szeretett volna most otthonn lenni!

A törpék vezére újra így dalolt:

„Üdvöz légy te nálunk, Rózsa,
Lásd, itt lesz a palotád,
Nincs halandó, a ki egykor
Látott ilyen palotát.“

Szomoruan vezettette magát Rózsa. Mit érdekelték azok az aranyhalak meg gyémántkutak, melyekből színméz meg édes tej szökelt a rózsás illatu légbé. A merre csak szemeit fordítá, mindenütt ragyogó pompával találkozott.

Igy mentek tereméből terembe, mindenütt csak arany és ezüst csillogott. A nehéz bársonyfüggönyök, melyeket olyan izlésteljesen tudtak elkészíteni azok a kis emberek, a szép fegyvertár, hol csak úgy ragyogott a sok szebbnél-szebb fegyvernem, nem bírták lekötöni a leányka figyelmét. Rózsa szüntelen bünére gondolt, mert áthágta az anyai parancsot, és most már bevárta anyja sejtelmének teljesülését is.

De most a birodalomba értek. Rózsa most fölébredt gondolkozásából. Ez volt ám csak a birodalom. A legszebb egyetértésben munkálkodtak itt a kicsiny emberkék, és az egész birodalom csak úgy hemzsegett a sok millió apró teremtésektől. Ott néhány ezren egy toronyépítése körül fáradoztak, itt követ hoztak valami százan, pedig ezt a követ egy kis fiu is elbirhatta volna.

Midőn a törpék vezére belépett, a birodalomban ezen kiáltás hangzott szét:

„Oh Isten áldd
Viszhang királyt!“

És a falak ezerszeresen viszhangozták e rövid üdvözlötet. A király pedig a rögtön összegyülekezett „nagyok“ előtt ezt mondá:

„Im itt van a feleségem,
Neve Rózsa, szép leány,
Jó szive van és dalt zengni
Szebben tud mint csalogány.“

Rózsa most a királyra tekintett. Ez a kis király nagyon szép emberke volt. A birodalom emberei pedig sorba megtekintették leendő királynéjokat.

Viszhang király most a trónusra állott és megfogta a félénk leány kezét:

„Ne keseregj és ne busulj,
Tied lesz ez itt minden,
És anyádé, hogy majd egykor
Az is boldogan éljen.“

Igy szólott Rózsához a törpék királya. Rózsa most fölveté szemeit. Hisz anyja is boldog lesz. A mint ezt hallá, eltűnt féltelme. Szívébe öröm szállott és ajka ezt zengé:

„Megköszönöm szívességtek,
De most bocsássatok el,
Tudom, hogy már hön vár otthonu
Az anyai hű kebel.“

Szavai után Viszhang király kissé szomorkodni kezdett, és vele együtt a királyi udvar. A törpék királya azután így beszélt:

„Elmehetsz, lány, de ígérd meg,
Hogy visszajössz te ismét,
Királyné lesz anyád mellett,
S uralkodni fogsz innét!“

— Megigérem, jó királyom, — mondá Rózsa, — ha anyám megengedi, akkor visszajövök, de ha nem, akkor nem jöhetek, mert nem akarok újra engedetlen lenni.

— Lásd, Rózsa, — válaszolá Viszhang, — te ma hibát követtél el. Anyád sejtelve teljesült. Mi mindent tudunk. De te és anyád mégis ide fogtok jönni.

A leány újra megígérte, hogy anyja engedelmével el fog jönni, azután örömmel hazasietett, hogy mindent elmondjon neki.

Pár óra mulva megérkezetta kis faluba. De milyen viszontlátás volt ez! . . . A kis faluban, míg ő az erdőben volt, tűzvész dühöngött és mindent hamuvá és romokká változtatott.

Szegény Rózsa!

— Irgalmas Isten! — kiálta föl a kis leány, midőn az ő házukat is elpusztítva találta.

Midőn pedig be akart menni, azzal siettek eléje az emberek, hogy édes anyját, a jó Mártha asszonyt, eltemette az összeomlott szoba.

A jó anya meghalt.

Rózsa mély fájdalomában felsikoltott, azután eszméletlenül zuhant le, de az aggódo szomszédok nemsokára visszahívták az élők sorába.

Szegény Rózsának majd megrepedt a szive.

A jó anyát végre kihozták a romok közül, de szemei már örökre zárva voltak.

Rózsa a holttetemre vetette magát s forró könyeivel és bús sohajjaival akarta

beléönteni a lelket, de az anya lelke már az égben volt.

— Oh! mért nem figyeltem szavaidra? — fuldoklá Rózsa, — sejtelve borzasztóan teljesült! . . .

Igy mult el egy nap.

Szomoru nap volt ez Rózsára, — de a szegény falura nézve is.

Most mindnyájan koldusbotra jutottak! Még az egyház is a tűzvész áldozatául esett. A hívek tehát a templom előtt gyülekeztek össze és segélyért esdettek. És a jó Isten meg is hallgatta imájokat

Azután újra elpusztult házaikba tértek.

Rózsa szüntelen anyja koporsója előtt zokogott.

Ekkor megnyílt az ajtó és azon azok a törpe emberek léptek be, kikkel a leány az erdőben találkozott éppen akkor, midőn megszegte az anyai parancsot.

Rózsa Viszhang felé fordult és vigaszt kért tőle.

Viszhang király pedig így beszélt:

„Ne sirj Rózsám, és ne zokogj.
Élni fog a jó anyád,
Visszanyeri attól lelkét,
Ki mindennek éltet ad.“

A lányka fölveté halvány arcát, azután szomoruan ezt rebegé:

„Támaszszátok fel őt nekem
S akkor Viszhang neje lézsek,
Oh adjátok meg azt nekem,
Hogy belé szálljon a lélek.“

Ekkor Rózsa újra fájdalomának adta át magát és holt anyjára dőlt, végre pedig elveszté eszméletét és a koporsó mellett összeszereskedt.

A kis törpék most visszasiettek birodalmukba, és nemsokára roppant sok emberkével tértek meg.

Ezek mind kincseket hoztak.

Viszhang király a kincsből minden háznak ablakába rakott valamit, úgy hogy újra fölépíthessék lakjaikat.

Azután vállaikra vették a koporsót és Rózsát, és visszasiettek az éjen keresztül birodalmuk felé.

Másnap reggel a falu boldog napra ébredt föl. A kincseket Isten ajándékának tulajdonították. Sokan azt mondták, hogy látták azt az angyalt álmukban, ki a kin-

cseket elszórta az elpusztult falu fölött. De az özvegyet és Rózsát nem találták sehol.

— Meglehet, — mondá néhány ember, — hogy ezeket az angyal az égbe vitte.

A birodalomban azután föleszmélt Rózsa. Midőn körültekintett, anyját látta maga előtt, ki csókjaival halmozá el őt.

Rózsa azt gondolá, hogy az égben van.

A törpék pedig csak így beszéltek:

— Királyunk visszaadta édes anyád életét. Ő most él, és mindörökké élni fog. Hogy engedetlen voltál, azért elvetted a büntetést. De jószágodért most királynőnk léssz, anyád pedig védasszonyul fog uralkodni fölöttünk. Mi itten mindörökre élünk. A kin az aggság erőt vesz, az csak egy forráshoz megy, melynek vizéből ha iszik, legott ifjává lesz.

• A király most Rózsa anyja elé lépett és megkérte leánya kezét.

Mártha asszony arcán üdv sugárzott, azután így szólott:

— Leányom! Álmodom teljesült. Falunk végromlása bekövetkezék. Én is meghaltam, és ha te akkor megtartod parancsomat, úgy mindez nem történik. De most már virulásnak indul falunk, és én is élek. Rózsa kezét odanyujthatja a királynak.

Az egész birodalom örömtelten kiáltott föl.

Most Mártha asszonyt és Rózsát álom fogta el, s mire fölébredtek, hát ők is éppen akkorák voltak, mint maguk a törpék.

De a multról teljesen megfeledkeztek. Csupán csak azt tudta Rózsa, hogy a törpék birodalmának védnök-asszonya saját édes anyja, kit jobban szeretett, mint ezelőtt.

Azután megtartották a fényes lakodalmat, mely az egész alvilágban örömmünep volt.

Csak daltól és jókedvtől hangzott vissza az egész birodalom, és a királyné olyan boldog volt anyja mellett.

Midőn Rózsa a birodalom trónjára lépett, a király így beszélt a nép előtt:

„Tiszteljétek a királynét
S szeressétek az anyját,
S akkor boldog napok fognak
Hazánkon ragyogni át.“

Szavai után az egész birodalom minden

részből ajándékokat hoztak, és azután az egész alvilágot ezen üdvkiáltás riadozta be:

„Oh Isten, áldd Viszhang királyt,
Nejét Rózsát, s annak anyját!“

Talányok.

1) Hönigsfeld Vilmostól.

4. 3. 5. 6. 7. Van benne sok hasznos,
Jó és mulattató,
Nem hiszed, olvasd csak,
Hogy igaz volt a szó.

1. 2. 3. 4. Valóban boldogul
Csakis e korban élsz.
Álom ez, elmulik,
Mibelyest föleszmélsz.

2. 1. 4. Tőle ám e kor sem
Sokban különbözik,
Hanem jelentménye
Vele egybeesik.

1—7. Legszebb évszaka ez
Az ember éltének,
Drága pillanati
Arannyal fölérnek;
Azért tehát föl csak,
Okosan használjad,
Hogy majd vénségedben
Soha meg ne bánjad!

2) Máriássy Gyulától.

3. 2. 1. Isten mentsen ettől téged.

3. 4. 1. 2. Használják rákötés végett.

2. 1. 4. Alig van ház, hol ez ninesen.

4. 3. 2. Ezt láthatod a pinezében.

1. 2. A magyar is így irt egykor.

3. 4. 1. Ez védi a hont mindenkor.

1—4. Egy olyan állat, a melynek
Erdőben van a lakása,
De ne kérdezd, hogy kimondjam,
Hogy mi a fősajátsága.

Számfeladvány. Vladár Mariskától.

Egy tanító azon kérdésre, hogy hány tanulója van? ekkép felelt: „Tanulóimnak fele 16-tal több, mint a hatod és kilencedrésze együtt.“

Kérdés: hány tanulója van ama tanítónak?

Megfejtési határidő: szeptember hó 25-dike.

TARTALOM.

Ember tervez, Isten végez. (Folytatás.) — Ha én volnék tavasz. — Szivem. — Egy este Horkay bácsinál. (Folytatás.) — Magyar hazám. — A szürke emberke. (Mese.) — Laibachtól Fiuméig. (Képpel. — Vége.) — A sáskák Algirban. (Képpel.) — A gyermek bucsuja. — Rózsa. (Mese.) — Talányok.

Felelős szerkesztő: K.-Beniczky Irma.